

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Quan serà comprès que el patriotisme consisteix, sobre tot, a fer la pàtria digna?
GABRIEL ALOMAR

Redacció i Administració: Viladomat, 108 (Impremia)
Apartat de Correus, 757 - BARCELONA

JUSTICIA SOCIAL als seus amics

Repetidament des de aquestes planes, havem tingut de recordar als qui comparteixen el nostre ideari llur deure d'ajud a l'obra del grup editor. La nostra veu, però, mai no ha trobat, malhuradament, el ressò que confiàvem merèixer. I no parlem ara d'aquesta enorme massa obrera, tan generosa i tan plena de virtuts en determinats aspectes, però tan mancada de veritables sentiments de solidaritat social, d'educació cívica i d'esperit de seqüència; d'aquesta massa obrera infantilment romàntica, la vida colectiva de la qual ha estat fins ara un seguit d'extremitats, de convulsions i alts i baixos, passant de cop i volta, repetidament, del optimisme més arborat i calet al desengany més amarg i absolut, de l'abrandament al retraïment, del sacrifici al egoïsme, del "donar la vida per l'ideal" al "qui tingui mals de cap que sel's passi", del "tot o res" al "no s'emboïquis", de l'entusiasme al marasme...

No, no parlem d'aquesta pobra massa tan ineducada i tan soferta, tan ingenua i tan inconscient. Res de d'extrany que l'abandó en que la societat capitalista té la classe més nombrosa i desvalguda, aquesta estigui, ara com ara, incapacitada per la tasca serena, constant i generosa per la qual nosaltres la solícitem. Mai no ens havíem proposat de moment moure les multituds. Volíem no més moure les voluntats de les seleccions dirigents de l'obrerisme català i en aquest sentit ens sentim orgullosos de la nostra obra. Pels altres, han de passar moltes coses abans que no s'adonguin de la transcendència de la nostra obra i de les seguretats de triomf que ofereix el camí assenyalat per nosaltres.

No parlem ara dels qui tenen ulls i no hi veuen. No parlem tampoc als qui tenen oïdes i no han sentit encara la nostra veu.

No al·ludim als que no estan amb nosaltres sino als qui estan al costat nostre.

L'hora és crítica per JUSTICIA SOCIAL. Els instants que travessa avui el nostre periòdic són els més difícils que havem conegut des de que en una hora crucial, en un moment històric, llençàrem aquesta fulla a les disputes dels homes. Els mateixos que aleshores arborats dels més purs entusiasmes i amb plena consciència de la nostra responsabilitat obrírem aquesta trinxera per lluitar contra l'injustícia de la societat present, per l'ennobliment i l'emancipació de les classes treballadores i per l'incorporació del nostre poble als corrents moderns del moviment renovador internacional, som encara al peu del canó. Si darrerament havem tingut de lamentar una baixa ben sensible (i al·ludim a la separació del qui tindrem sempre com amic i company, En Josep Comaposada), en les hores de lluita més enferrissada havem rebut el confortament de veure com venien a ocupar un lloc al costat nostre altres figures de l'obrerisme català, homes de llarga i feconda vida societatària, amb el més alt prestigi entre el món del treball per llur vida exemplar, inventora i generosa.

Però el pes constant de sostenir el periòdic ha recaigut sempre sobre els mateixos, que potser massa optimistes sobre les pròpies forces i, sobretot, massa refiats de que el nostre esperit de sacrifici era compartit pels altres companys, ens llançàrem un dia a la tasca.

I bé; amb l'ajuda de l'"Unió Socialista" i els donatius que rebem avui d'aquells que "no s'han cançat encara", podem dir que JUSTICIA SOCIAL tindria la vida assegurada mentre els companys subscriptors satisfessin puntualment llurs compromisos i els paqueters ens trametessin amb regularitat les quantitats que ens deuen. Dolorosament havem pogut comprovar com és quelcom d'inasoluble que s'acompleixin aquests dos fets tan senzills i naturals. I ara, el tiratge i distribució del periòdic ens representa un endarreriment d'unes noranta pessetes setmanals. Això, tenint en compte que cap dels qui treballen en la redacció ni l'administració del periòdic percepen remuneració de cap mena. D'aquí resulta que els mateixos qui robant temps al nostre descans fem sortir aquesta fulla tenim d'aguantar amb les nostres espatlles una càrrega econòmica superior a les nostres forces i a les nostres possibilitats. Setmanes, mesos, anys ja, fa que dura aquesta situació. En hores d'endarreriment excessiu, ens es indispensable, periòdicament, de trucar de porta en porta a casa dels amics per tal d'eixugar els deutes. Però sempre també som els mateixos els qui tenim d'acomplir l'enutjosa funció de "pidolaires de l'ideal" i cada vegada s'ens fa més dur de recomençar la capta. Res hi fa que la noble finalitat que ens mou dignifiqui el nostre trist paper. Fa massa temps que ens toca el mateix comès i per-tocaria ja a uns altres fer-ho per nosaltres.

A tot arreu del món, les fulles com la nostra troben l'ajuda econòmica de les entitats obreres adictes o simpatitzants i reben contínues subvencions de sindicats i cooperatives. Aquí—sense parlar del cooperativisme que, en termes generals, no han passat encara de la taula de dòmino i de la costellada anyal—la generalitat de les collectivitats obreres—i ja sabem que avui són poques les que, del nostre camp, tenen un mínim de llivertat per actuar—la generalitat de les

collectivitats obreres, repetim, viuen completament man-cades de sentit de totalitat. Fan una obra, fan la "seva" obra, i així creuen que ja han acomplert llur missió. Els parlem del periòdic general del partit socialista català i us diuen que ells ja fan la seva fulla, el seu butlletinet o el anuari. Els parlem d'estimular la subscripció, i us responen que ja compren el periòdic. Els diem la necessitat de col·laborar al manteniment de l'orgue supercollectiu i us surtin amb estatuts i reglaments...

Això sí. Tothom, verbalment, ens assegura que està perfectament capacitada de l'importància de la nostra obra. Tothom, aparentment, veu la necessitat de la nostra obra. Tothom, formalment, veu (com nosaltres) que en un futur no gaire llunyà el socialisme serà la força política dirigent de Catalunya. "Mireu que el nostre sacrifici fa massa temps que dura"—els diem—. Mireu que si el vostre "entusiasme" no's tradueix en actes positius ens caldrà un dia reconèixer el nostre fracàs i abandonar la palestra. "No ho fessiu pas", ens diuen. "No ho fessiu pas". L'idealitat representada per vosaltres, prossegueixen, és un factor capdal en la vida catalana i el nostre poble apareixeria com un poble incomplet als ulls del món el dia que deixés de vibrar la vostra veu". "JUSTICIA SOCIAL no pot morir; ho reclama la dignitat obrera catalana; ho exigeix la salut del poble; ho imposa la nostra responsabilitat històrica."

I bé; no, JUSTICIA SOCIAL, el que el nostre periòdic representa, no pot morir. Tan se valdria dir que tot un poble sencer es llença al suïcidi i renúncia per sempre al lloc que de dret pot ocupar en el concert dels pobles civilitzats. Els nostres ideals subsistirán mentre hi hagi un sol obrer que senti conjuntament la seva doble dignitat d'home i de productor, de català i de proletari. Però aquesta fulla pot desaparèixer temporalment si aquells que tenen el deure d'ajudar-nos perquè són proletaris com nosaltres i comparteixen els mateixos anhels d'alliberament social, polític i econòmic, no volen compartir d'una vegada, sense necessitats dels repetits estímuls, el pes de la nostra tasca. JUSTICIA SOCIAL no pot desaparèixer d'una faisó definitiva, es clar, però si altres amics no venen ràpidament al costat nostre a assumir una part de la nostra responsabilitat, pot veure's en el cas de tenir de suspendre temporalment la seva publicació...

No hem volgut mai cercar cap font d'ingressos en el negoci comercial, el qual, altrament, en fulles del caràcter d'aquesta no pot representar allò que en la premsa burgesa representa. Hem volgut deure la nostra vida a l'única contribució directa dels socialistes catalans. Per acabar de complicar la nostra posició, els esdeveniments d'aquests temps darrers han fet que, demés de pensar amb nosaltres, tinguéssim de pensar amb els companys empresonats i, sobretot, amb l'enguniosa situació de llurs famílies.

Amb la franquesa que és connatural al geni del nostre poble, sense embuts i sense plans lírics, complint un deure que tenim amb el nucli selecte de lectors arredossat devall dels plec de la nostra bandera, diem avui clarament quina és la situació econòmica del periòdic perquè si d'aquí poques setmanes havem d'anunciar la seva suspensió temporal no's pugui sorprendre ningú. Necessitem articles dels companys que poden escriure coses interessants. Necessitem diners dels companys que poden donar-ne. Nosaltres creiem haver complert amb el nostre deure. Que cada u compleixi amb el seu.

En PABLO IGLESIAS, és mort

Dimecres darrer, després dels llargs sofriments d'una malaltia que ha durat anys, com una flama que s'extingeix poc a poc, s'esvaí la vida del Mestre del socialisme espanyol, en Pablo Iglesias Posse.

Devant la positiva grandesa de la figura que desapareix, no podem en aquests moments fer altra cosa que recordar tan sols allò que amb el venerable abuelo ens unia, associant-nos de cor al sentiment dels seus familiars i al piadós homenatge que avui li reten les forces obreres d'Espanya afiliades a la "Unión General de Trabajadores".

La vida sencera del noble lluitador, consagrada generosament a l'ideal, és un actiu considerable perquè en el balanç que l'història faci de la vida de l'home públic, puguin tenir-hi cap pes les possibles errades de tàctica del socialisme espanyol en aquests temps darrers, quan ja el gran home havia perdut l'impetuositat de la seva joventut i el braó dels seus dies de maduresa.

Per la seva austeritat, la figura de Pablo Iglesias es destaca com un astre únic en la política espanyola. El fang que damunt d'ella les ànimes vils volgueren llençar, no aconseguí mai d'esquitxar-lo. Nosaltres coneixem l'humilitat de la seva llar i la modestia de la seva vida admirable, sense cap veleïtat ni cap feblesa.

Fill del poble i educat com un fill del poble, fou un gran

autodidacta. La cultura que ell mateix es sabé donar representa l'obra d'una voluntat de ferro i d'una tenacitat per damunt de la corrent mesura, a desgrat de que en ell, segurament, el contingut sentimental primava el coneixement científic. Res de d'extrany; així, per exemple, que amb tot i ésser de cor un enamorat de totes les llibertats humanes, escapessin a la seva comprensió determinats problemes i cap retret podem fer-li per la seva posició davant del fet català.

Amb la mort d'en Pablo Iglesias no desapareix solament el patriarca del socialisme espanyol, sino una alta figura de l'Internacional obrera. Pel dol universal JUSTICIA SOCIAL posa avui a mig pal la bandera roja i les mans que no trobaren l'encaixada s'allarguen piadosament per deixar un ram de llor damunt la tomba.

Dades biogràfiques

Sense el temps ni la serenitat que caldrien per fer ara una biografia del Mestre desaparegut, anotarem cuitacorrents, algunes dades capdals de la seva vida exemplar.

Nasqué al Ferrol el 18 d'octubre de 1850. Fill d'una modestíssima família obrera, perdé el seu pare essent infant. Traslladat a Madrid, començà a treballar des de noi per ajudar al sosteniment de la llar incompleta, com a impressor. Des de molt jove, el seu noble cor li feu veure les tràgiques injustícies del règim capitalista i en el taller i en la vida de relació començà de manifestar el seu arborament pels ideals emancipadors, afiliant-se ben d'hora en la secció de tipògrafs de la Federació Madrilenya que defensava els principis de l'Internacional.

La primera vegada que intervingué públicament en les tasques de l'Internacional fou en les Assemblees celebrades per la Federació de Madrid per discutir l'ordre del dia del Congrés Obrer que tingué lloc a la nostra ciutat el mes de juny de 1870 i en el qual va constituir-se la Federació Regional...

El seu temperament seriós i lluitador, el dugué aviat a ocupar un lloc distingit, puix en el consell federal que es constituí a Madrid el 24 de setembre de 1871 fou elegit secretari corresponsal de la comarca del nord. Publicà des de molt jove múltiples articles de doctrina i combat en la premsa obrera. Formà part del consell de redacció del setmanari socialista "La Emancipación", fundat per alguns membres del Consell Federal. Intervingué en el Congrés de Saragossa del 4 d'abril de 1872, com a delegat del dit Consell. Fou president de la "Asociación General del Arte de Imprimir", entitat que, baix la seva presidència, evolucionà intensament vers el socialisme revolucionari.

Com a delegat del partit socialista espanyol, la seva tasca de sembrador s'ha extès a tota la península, lluitant sovint contra l'incomprensió i la mala fe, però deixant arreu nuclis de seguidors entusiastes als qui sabia encomanar el foc del seu idealisme. En els dies de persecució contra les doctrines de l'Internacional fou empresonat diferents voltes, mantenint sempre amb viril coratge l'integritat de les seves idees.

Des de 1871, pot dir-se que ha assistit a tots els congressos socialistes efectuats, fora d'aquests anys darrers en que la seva salut precària l'ha mantingut reclòs en la seva llar. Fou el primer diputat que s'assegué als escons de les Corts d'Espanya amb caràcter socialista; repetides vegades ha estat diputat per distints districtes. Ultra el setmanari "La Emancipación", col·laborà a "La Ilustración Popular" (1897), a "La España Moderna" (1898), a "La Nueva Era" (1901), a la "Revista Socialista" (1903), a "La Correspondencia de España" (1903), i a la totalitat de la premsa socialista espanyola. Des de fa uns quants anys dirigia l'orgue central del partit espanyol, "El Socialista", encara que en aquests darrers temps, la malaltia que l'ha dut a la tomba li permetia solament una intervenció molt secundària en l'orientació del diari.

Era amic particular de molts de nosaltres, però l'aparició de JUSTICIA SOCIAL el sorprengué a les seves velleses i fou francament contrari de l'idealitat que nosaltres representem, puix creia la premsa socialista de Catalunya devia ésser redactada en espanyol i no comprenia els problemes peculiars de la nostra vida.

Vivia en una llar modestíssima ignorant el luxe i el confort. La seva vida total ha estat un seguit de privacions i sacrificis per l'ideal, els quals donava per ben esmerçats amb l'expandiment assolit en terres d'Espanya per les doctrines que sustentava com a treballador, defensava com a ciutadà i predicava com apòstol. El seu amor, per les idees internacionalistes no minvà pas el seu amor a la pàtria espanyola, donant però gairebé sempre al seu pur patriotisme un ample sentit humà. Fou un gran socialista i un gran espanyol.

A segona pàgina

La nostra campanya contra la vida cara

Contra la vida cara. - Contra la baixa dels jornals

Obrers, defenseu-vos! - Obrers, uniu-vos!

La collita de blat ha estat abundantíssima

El pa s'ha encarit

El pa s'ha apujat. Es una ganga per al treballador. Serà, segurament, un motiu més per a que rebaixin els jornals.

El pa s'ha apujat perquè s'ha apujat el blat. Però és que aquest any ha sigut un any d'esplèndida collita, com poques se n'han conegut en tot el nostre segle. Els graners estan plens fins a sobreixir-se, muntanyes de sacs curulls de grà, esperen l'hora de transformar-se en pa, sustent ancestral dels homes civilitzats.

Cada any la península necessita importació d'altres països tones de blat per a abastar al consum; generalment els camps ibèrics no arriben a tancar la boca dels famolencs. En el ventre dels trasatlàntics ve d'altres terres més generoses el pa que ens manca. Aquest any no; aquest any totes les terres bladeres, les Castelles, Andalusia, Aragó, han ofert magnànims el fruit beneït, s'han obert, s'han reventat, granant en ubèrrims presents; en els sembrats les gràcils tiges es recolzaven unes a les altres fadigades del pes del fruit assonat; quan la brassada del segador les estrenyia damunt el seu pit, aquella abundor acaronava a l'home i se li oferia com un present dels Déus generosos.

Però si els Déus creien que era un bé per a tots els homes, cal confessar que els Déus són molt babaus. La collita, l'esplèndida collita, que han ofert als seus fills mortals ha desaparegut ja; d'ella no se'n troba rastre. El blat ha apujat i el pa s'ha encarit. Els Déus no saben el que es fan, sols els gran marxant, l'agavellador és el que en sap d'aquestes coses.

Les primeres setmanes, mentre el pagès el tenia a l'era, mentre cercava comprador per pagar els deutes endarrerits, el preu del blat baixà. Quan el pobre sembrador, el que el regava amb suor, el que el vege créixer amb angúnia perquè en depenia la seva sort, el que el blat coneixia des de que fou agulla verda que trenca entremig dels rostolls la terra grisena, fins que fou blincadissa tija que el sol acaronava i amanyagava el ventitjol, retingué en son poder aquell bé de Déu, el blat arribà a la taxa mínima que un Govern paternal havia fixat per endevant perquè no l'escanyessin massa fort. Però quan el blat passà a mans de l'agavellador, quan omplí els immensos graners, quan fou tancat amb pany i clau als dipòsits del gran marxant, el blat pujà tot seguit. I l'any de bonansa fou ja any malastruc, els sembrats ja no havien produït cap riquesa, l'aixut i les gradades havien mort la planta abans de granar, eren un somni aquells camps extensíssims que el sol acaronava i amanyagava el ventitjol, somni i mentida la bona collita; pels rostolls com sempre avançava la fam amb el seu cavall secardí que podien contar-se-li les costelles. L'agavellador esmenava la Naturalalesa que s'havia sobreixit sense cap lògica, sense que cap llei ni decret li manés fer semblant cosa; l'agavellador, més Déu que tots

els Déus, arrambava amb tots els benifets i declarava la fam obligatòria per al obrer el mateix que per al pagès; per a aquest pagès que amb ulls admirats havia contemplat tanta esplèndida.

Aquest any sobran 500.000 quintars mètrics de blat, segons contenen les estadístiques, però tan aquests com els que manquen per als 1.068 milions de la collita se'ls ha engolit l'agavellador i ara els paeix, ara els transforma en fam per al poble, ara en fa raquitisme i tuberculosi per a les tendres criatures, angoixes per als grans, desesper per als vells; ara els transforma en mort i misèria.

Com què no manca blat, de fora, d'altres terres on el blat els sobra, no en vindrà ni una malla, un cordó aduaner ho priva, és un intrús indesitjable, un malfactor. L'aranzel, aquest aranzel, que segons els ben enterats, era una tirania de Catalunya, una explotació que els industrials catalans feien sobre les terres espanyoles, avui, com ahir, permet afamar-nos a tots. Encareix el pa quan una crisi de treball llença milers d'obers a la vaga forçosa, encareix el pa, quan més ben alligonats els governants, anulada tota coacció i àdhuc tot consell, les duanes s'han obert als productes industrials estrangers i nostres fàbriques han parat, nostres industries se n'han anat a norris. Encareix el pa, quan la carn està cara, quan ho està el peix, quan ho estan les llegums i les verdures i les fruites, i els pisos i el vestit. I quan els jornals baixen perquè els nostres treballadors sense defensa, un a un, en filera índia, van a oferir el seu esforç a canvi de qualsevol cosa, que el que dicta la llei és el patró, l'únic lliure per a pactar.

Es estranya la economia burgesa. Diuen que té unes lleis i que obeeix a un sistema. Deu ésser aquest: any de bona collita, el blat puja; mala anyada, també puja. Sempre amunt, fins als núvols, sempre encarint les coses, que el guany sigui més gros i el risc menor. Ve't-aquí la llei de l'economia burgesa.

Treballador, ara ja ho saps, bona anyada o mala anyada és el mateix per tu. Es fan sempre, es argüen sempre, és humiliació i misèria sempre. La llei burgesa no et té més que com un objecte d'explotació. Ets una cosa, no una persona quan treballes i produeixes, ets una cosa, no una persona, quan consumeixes.

CUL-DE-LLANTIA

"Riga, 4.—Els soviets, protegits pel decret contra els especuladors, han detingut sis mil comerciants acusats d'haver pujat el preu de les subsistències.

Aquests comerciants, sense formació de causa, han estat deportats immediatament a les vores de la Mar Blanca.—Radio."

Però, què redimoni saben els soviets d'aquestes coses! Si són uns asiàtics, uns mongols, uns barbres! Guerra a l'Orient; tanceval el Pròxim com el Remot! Glòria a l'Occident, terra de llibertat i de justícia!

Veritat, germans mediterranis?

LA VIA UNICA DE L'HONOR

Estem vos i jo, amic Junoy, molt lluny ideològicament—encara que l'amistat ens apropi—, estem tan lluny, que entre barricada i barricada s'hi ha posat un enemic comú; això fa que molt sovint nostres trets coincideixin en el blanc i tinguem una complicitat en el combat. I avui vos i jo, podem parlar de l'honor col·lectiu gairebé amb les mateixes paraules encara que ens separin els fins.

La actuació dels capitots més cridaners de la nostra etnicitat havien abandonat tot camí honorable. Tèrbols en el procedir, potser no molt clars en la finalitat, esviaixaven llurs procediments i, com passa gairebé sempre, feren marrada. Es perderen per estranyes indrets que no coneixien prou bé, ni hi havia, cavallerament, mitjans de coneixe'ls. Es perderen no una volta, sinó dues, tres, quatre voltes. Tantes vegades com l'esforç col·lectiu creia haver assolit l'ideal, els líders feien un saltiró i deixant el camí real es llençaven per corriols amb l'excusa que era una dreuera.

Avui no es poden formar els pòdes a purgació d'haver abandonat mantes vegades el camí de l'honor. Ample camí i noble camí per on deu avançar un poble avui. Avui les tresqueres per als pobles desapareixen. L'honor, sota l'imperi de la democràcia—ja sé que vos sabrà greu—, té moltes més afinades subtileses.

Avui no es poden formar es pobles per camins tèrbols del crim i de la intriga com en l'Edat Mitjana. Avui un bandoler homicida no deix altra cosa que l'eixorquia. Han passat ja els temps que l'èxit, fos com fos, era una escola de bones costums.

El que ens ha mort ha estat aquesta escola de l'èxit a ultrança. Aquesta moral pagesivola d'adoració al senyor sense esbrinar llur senyoriu. Guanyar net o brut,

gairebé era la mateixa cosa. S'oblidà el culte de l'honor i de l'honradesa i es creà tot un sistema impur, i avui ho paguem.

La mística de la democràcia burgesa, cal confessar-ho, ha anat creant un concepte de l'honor col·lectiu més enlairat que no el tingueren els vells règims. Llàstima que ella l'oblidà amb tanta freqüència. Tota la culpa és que sap massa d'història i vol imitar els temps passats; quan els pobles desconeixien tota noció de l'honor col·lectiu; quan àdhuc l'honor individual era un lirisme de branda mal geni. Avui tota malifeta de l'imperialisme burgès, supervivència de l'imperialisme absolutista, troba un nombre cada dia més gros de consciències que el blasmen. Les multituds van educant-se amb rapidesa a una actuació honorable desconeguda fins ara.

I la repulsió de les multituds malhaura tota actuació tèrbola. Tot aquell que vagi de tort no es redreçarà mai, caurà tard o d'hora. I nostres capdills estimaven més els camins torts que els dreturers. Els plavia més actuar d'esquena a la moralitat que de cara a n'ella. I, sabeu perquè? El secret era que volien fer-ho d'esquena al poble, els espaordia el poble. No era menyspreu ni fàstic, era por; la por a una intervenció massa activa a darrera hora, que no volgués maneyfejar-ho tot i ho tirés a norris. Es a dir: que no els hi prengué a n'ells la direcció de la cosa pública.

En el dolor els homes es fan forts i es fan grans; els pobles també. La dissort és millor escola moral que l'èxit. Els pobles no cauen pas per dissortats sinó per immorals, per degenerats. Avui que hem rebut una bona lliçió si guem estudiants entenentament una volta a la vida. Llencem-nos pel camí dreturer que és l'ample

ECOS I COMENTARIS

EL CAS ALBERTINI

El senador Albertini acaba d'ésser llençat de la direcció del diari de Milan el "Corriere della Sera" per imposició del mateix Mussolini.

El "Corriere della Sera" és un gran diari, d'una admirable factura, defensor dels drets de la democràcia. Aquests dies tota la premsa democràtica ha plorat la perduda de l'amic; perquè des d'ara aquest diari italià encara que conservar el mateix nom, el seu esperit haurà canviat.

Tothom es lamenta de que el propietari del "Corriere" s'hagi vingut a aquest canvi de director imposat pel feixisme. Tots els dicteris mereixen aquests propietaris que abans de reduir els seus beneficis industrials han preferit sacrificar la il·lustre figura del senador Albertini i els ideals democràtics que formaven la tradició del gran diari.

Un dels comentaris més interessants que s'han fet a Barcelona arran del cas Albertini, és un eco del "Día Gráfico" del qual extraiem el següent paragraf:

"Ese periodista que ayer en París, y en un mitin de escritores, dijo que el redactor era exactamente igual que el linotipista un trabajador, tenía razón. Pero también la tiene Stephane Zanzane cuando dice que un periódico es una fábrica de productos intelectuales, que deben producirse, ni más ni menos románticamente que los productos farmacéuticos."

La gent ha comentat aquest eco tot pensant que el director de "El Día Gráfico" es el notable periodista M. Aguilar i que el seu propietari és el senyor Pich i Pon, home d'una cultura tan particular que es capaç de confondre la sintaxi amb l'apocalipsi; això no el priva, però, d'ostentar el càrrec de President de la Cambra de la Propietat i de tenir una significativa aspiració a remenar les cireres de la ciutat i de l'Exposició d'Indústries elèctriques. I pensar que un home així fa de màxim orientador i mediatitzador de dos diaris, de dos òrgans de l'opinió. De l'opinió del mateix senyor Pich, naturalment.

"EL PRODUCTOR"

En aquesta mateixa secció donarem compte de l'aparició del

primer número del colega anarquista "El Productor" donant-li la ben vinguda.

Altremet, el company Administrador té ordre d'establir el canvi del nostre periòdic amb "El Productor".

Ho fem constar perquè ningú pugui creure que oblidem els deures de companyerisme.

UN ALBUM DE "SHUM"

Ha aparegut un album contornint els dibuixos i caricatures que el nostre amic i col·laborador "Shum" va exposar a l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona i a l'Academia de Belles Arts de Sabadell.

Es un quadern interessantíssim que dona l'impressió justa de l'art del nostre amic, que culmina en la seva subtil intenció i en el estil personalíssim del seu dibuix perfecte. En el mateix quadern hi ha un estudi en català, espanyol i francès del nostre company Feliu Elies (Apa) i uns altres treballs molt ben escrits de Felip Alaiz, Julio Barco i Joan d'Agramunt.

La confecció de l'album acreditada la Tipografia "Cosmos".

A jutjar per l'acollida que li ha donat el públic, des de la se-

va aparició no fóra estrany que calgués fer un nou tiratge d'aquest album.

D'AIXO EN DIUEN PROFESSORS!

Una entitat nomenada "Agrupació de Directores de Col·legis Particulars de Barcelona" ha dirigit un escrit a l'Alcalde protestant del grup escultòric aixecat a la Plaça de Catalunya per què no és res més que un "atemptat contra la innocència de la infància i contra la moral de la joventut".

Ja em direu que s'en pot esperar d'una joventut educada en aquests principis.

Aquests professors no parlen per a res del caràcter artístic de les escultures; única cosa que, com homes cultes, hauria estat bé que haguessin discutit.

ELS RESUMS DE TREBALLS CIENTIFICS EN LLIBRES I REVISTES

El I Congrés Internacional de revistes tècniques celebrat aquest any a París, sota l'alt patronatge del President de la República Francesa, adoptà per unanimitat l'Esperanto com a llengua

auxiliar internacional al costat de les llengües nacional de cada Congrés successiu, i, no gens menys acordar de recomenar la publicació en Esperanto de resums dels treballs científics d'interès general.

El raport informatiu sobre l'Esperanto fou presentat al Congrés per Mr. Gourlay, redactor en cap de la revista "Le Cuir", en nom d'una Comissió Especial presidida per Mr. André Baudet, Secretari General de la "Chambre de Commerce", de París.

Aquests acords obeeixen a un altre de pres poc abans per un Congrés Internacional científic celebrat també a París sota la presidència de Charles Richet i el patronatge de l'"Institut de France".

Entre els primers homes de ciència de Catalunya, que per mitjà de l'Esperanto atenyeran un públic de la màxima internacionalitat, ens plau de poder citar l'eminent radiòleg català Dr. R. Torres i Carreres, el qual escriurà en català i en esperanto els seus treballs científics a publicar.

Carnet d'un heterodox

PRECISANT

—No creu en Déu vostè?
—No tinc aquest gust.
—Així, doncs, vostè és ateu.
—Ni,—ateu.
—Com pot ésser?
—Simplement. Ésser ateu, és creure encara, en realitat, en una quantitat negativa de Déu.
—O!
—I jo no hi tinc res que veure amb aquestes negatives coses.

BRAND

TREBALLADORS!

Nosaltres som la vanguardia. Cada un de nosaltres ha de ser propagandista actiu organitzador de la nostra classe, i s'ha de posar en relació amb els companys per augmentar la tasca. Devem capacitar-nos. Estudiar. En el llibre i en la realitat, en la societat i en el món. Si volem influir més en els destins de la humanitat no podem perdre un minut

camí de jugar net i jugar clar, és el camí de l'honor.

L'honor d'un poble és la seva fidelitat an ell, però més que tot, la fidelitat al seu pervindre. No és precisament el record del seu passat el que fa noble a un poble, sinó el pensament del record que deixarà als seus hereus. Tot el passat és educador mentre viu en nosaltres, mentre no és podridura de carn que es descompon, ni és el contagi d'una infecció. El passat és útil mentre serveix per a crear el pervindre.—Per això nosaltres no sols creem el pervindre sinó també el passat. Tot passat que no sigui una creació nostra és corrupció.—No tenim cap deure amb el passat, els morts no deuen interessar-nos. Tota llei d'honor basada en la fidelitat amb el passat fa olor de cosa morta. És el futur que té de dictar-nos la llei de l'honor. És per a nostres fills, per a nostres néts, als qui tenim que donar la lliçó exemplar. — Nostre pare i nostre avi, que'n faran a la tomba de nostre ben obrar?—Pels nostres fills, pels nostres néts té d'ésser la nostra obra; no per a que ells l'acabin, sinó que nosaltres els hi tenim de donar acabada. Ha de sortir de nosaltres perfecta com Minerva. I per a crear l'obra no hi ha més camí que el del sacrifici, sacrifici en tots els moments; sols el dolor és el veritable creador.

El més alt cavaller és el sufrent; que guanyi o perdi, potser poc importa. Si en llur perjudici ha tingut una noblesa que oferir al seu Ideal, al seu Ideal dona la victòria al capdevall. La gran victòria, la que contarà la seva gesta honrosa, la que serà escola d'honor per a les generacions que vindran.

COT DE REDDIS

Avui dissabte, a les 10 de la nit, el nostre volgut company

Dr. COSME ROFES

donarà una conferència en la

Cooperativa Obrera EL RELOJ

sobre l'interessant tema

CIVILITZACIÓ I PROGRÉS

El deure de l'hora present

Els qui tenim mitjans de subsistir sembla que no ens preocupem dels que viuen en la misèria. Els que podem contemplar la natura i l'art ens oblidem dels que moren en cases fosques i en la lletjor. Els que podem llegir un xic i pensar guardem poc temps pels que ni lleixen ni pensen gaire. Els que no sofrem cap violència no sentim la dolor dels perseguits. Els que no som vexats no experimentem l'humiliació de l'home que no se'l tracta com a tal home. Els de professions nomenades lliberals que sembla ens és menys imperiosa l'associació, no tenim cura tampoc dels que necessiten agrupar-se per viure en nostra societat.

Uns instants de reflexió abans de parlar de nostres deures polítics serà tal volta de profit.

Cuadros com els que anem a descriure els trobareu per tots els indrets.

Vora una carretera polsosa viu una família humil; l'home té una cama tallada per un accident de treball i es guanya la vida tallant teies a l'entrada. Una filla jeu tuberculosa al llit, altra morí del mateix mal; el noi—l'únic noi—també té un gep de mal de Pott o tuberculosi de la columna vertebral; l'àvia velleta és inútil per tot; l'esposa és l'única persona que no està impedida pel treball, però que ha de cuidar els demés i fer miracles per a que puguin subsistir. En el mateix carrer polsós de la carretera han mort en altres cases homes i dones tuberculoses, n'hi han de nafrats; hi ha instal·lades les escoles de nois i noies en entrades sense altra ventilació i llum que la del carrer, de capacitat petita pels alumnes que hi van, i és causa de que molts s'hi emmalalteixen.

En altra barriada d'altra població visitarem una pobra mare boja, nua al llit perquè no tenien roba les nenes per vestir-la. Tres persones que havien de viure amb 2 duros cada setmana que els hi enviava altra germana que servia com a minyona.

Per a que seguir contant tragèdies de nostra societat que tots oblidem per a major comoditat nostra?

Voleu que us recordi altre cas de la típica justícia de la terra? Un vellet que travessava la carretera i un auto o moto—ara no ho recordo—el va atropellar; li estripà la cuixa; tingueren de curar-li els muscles i la pell; i estigué sense poder treballar en una barraca 55 dies. Ell i la seva dona—que de tant vella no era apte per a fer res de guany—es mantenen de la caritat pública. L'amo del veicle li donà 1 duro dos vegades que l'anà a veure per a que l'indemnitzés. La companyia de segurs li oferí 40 pessetes com a indemnització total. Passaren mesos, l'home no cobrà i tingué de marxar a buscar-se feina. Els metges no cobraren de l'accident i el pobre vellet dubtem que hagi rebut la paga de ses pèrdues econòmiques ja que de cap manera se li pot compensar el dolor que patí i el perill que va córrer.

Hi ha un tribunal industrial. Hi ha massa feina per un tribunal industrial; i homes que reclamen jornals que els han de servir per pagar el menjar de la setmana han d'esperar mesos i devogades un any a que els toqui el torn de llurs reclamacions. Si mentres tant mor algú de gana, la terra és molt gran per engolir-s'ho tot.

En les indústries trobareu també obrers que es llaguen els braços i peus sense que portin cap cuiró que els guardi; altres que respiren gasos tòxics, fins algú que n'ha mort; molts altres perills evitables.

... i per poder guanyar el pa en el treball d'una fàbrica o en els estans febrígens de l'arròs, deuen les caravanes dels sense llar recórrer una vila i altra demanant feina, dormir moltes vegades sota d'un arbre i damunt de la terra dura. Els qui tenim un matalàs no hi pensem. El dia que tindrem 20 duros més si acàs en comprem un altre, però no els destinarem a propaganda de que aquestes coses no passen o no en donarem un al qui no en té.

Recordem negres matinades de hivern quan a primera hora, rengles d'obrers marxaven cap a la fàbrica carretera enllà; els fanals eren la única guia en sa terra. Arribaven davant una finestreta

per demanar un lloc per treballar i s'entornaven amb el cor trist, l'estómac buit, el cap pensant amb les necessitats de la família, sense saber on dirigir-se.

No se'ls acudia que tots els treballadors del món units podien assegurar-se treball i subsistències.

Però molts companys que treballen i guanyen prou sembla que no hagin vist els parats o remunerats amb sous mínims. A casa se està molt bé, o si no al cafè o al cabaret.

Escenes de dolor; cuadros de misèria; però l'espectacle més dolorós és el de l'ignorància.

No n'hi ha prou amb el nombre d'analfabets que no saben posar llur nom. Dels que saben llegir i escriure pocs poden entendre un diari i interpretar llibres senzills. Són ciutadans que ignoren què cosa és l'Estat, què el Municipi, les lleis de més aplicació, el que deu fer i llurs propis drets. Són la massa dels que ho toleren tot, que tenen por de tot, que no saben com deuen cuidar llur vida i el bé que poden fer en el món. Són l'home original que no ha tastat el fruit de l'arbre de la ciència.

Som en temps de grossa ignorància a nostra terra, si ens fixem en l'ideal del que voldríem que fos la cultura del nostre poble; tots deuriem treballar intensament en la difusió de les idees. La majoria—la quasi totalitat de la gent—es fien de que ja ho faran els altres; pensen que no és feina seva, que tampoc hi poden fer quasi res; això ho pensen milers de persones; altres milers no pensen res; i d'aquesta manera queda la labor sense fer.

Nostre atàrs polític i social és gran: no hi ha apenes organització ni agrupacions i els qui podrien organitzar no es mouen de llur casa.

La reacció s'enforteix al veure que els esperits de noble tolerància no treballen per a que l'home pugui gaudir dels drets que tanta sang han costat a la humanitat.

La ira de la guerra buntzina encara i nostra gent no s'aplega per la pau.

Tenim un ideal de que regni la justícia entre els homes, baix tots aspectes; formarem amb aquesta

senyera la U. S. de C.; crearem per difondre'l JUSTICIA SOCIAL.

Hem cridat repetides vegades des de ses columnes a tots els homes de bona voluntat.—Qui ha respost?

Tal volta s'han agrupat fora de nostre nucli els elements a qui ens hem dirigit?—No; estem isolats sense cohesió, amb poca força.

Qui en té la culpa?—Tots.

Qui deuriem remeiar-ho?—Tots. Cóm?—Sacrificant-nos. Deixant part de la feina econòmica que ens manté i treballant per a la causa. El que no pugui fer un article que faci suscriptors; els que puguin donar lliçons o conferències que les donguin. Tots els que tinguin idees, noves, argumentats per a llençar a la publicitat que les portin a la premsa portaveu. I tots deuriem mantenir nostra premsa. Que no està prou ben feta? Ajuudeu-la a que sigui millor. Fóra qüestió de que uns quants treballadors agrupessin professionalment llurs amics i reorganitzessin desinteressadament a nostres ciutadans, amb fins nobilíssims i amb procediments honorats.

Qui són els que ho diem? Som gent sense ambició i amb esperit de sacrifici. Nostra valua podrà ésser discutible, però estem disposats a ajudar els qui vauquin més que nosaltres. Som homes enamorats del progrés i que ens dol en el fons de l'ànima el que la societat no millori més. Ens dol el que hi hagi joventut apta que es vegi forçada en l'ignorància, que el vici i la misèria mati la gent i degeneri la raça; no estem conforme en que les institucions socials puguin trinitzar l'home; i treballarem constantment i amb tota la energia de que l'home és capaç per atansar-nos cap a l'igualtat jurídica, la fraternitat entre els homes i la llibertat de l'individu, no ja utòpiques i abstractes, sinó concretes en les condicions econòmiques, de treball, de propietat, de drets, etc. Actuarem tan si som molts com si som pocs. Tan si tenim premsa com quan no en tinguem. Passa nostre sector per dies crítics que si tots ens volguéssim sacrificar podríem salvar l'obra començada i engrandir-la, però que si no cumplim tots amb el deure de res valdran acabat les lamentacions.

I els que sempre critiquen i no fan res, que podran dir?

Amb quin dret es queixaran del país, del govern i dels partits que ells no procuren millorar?

L'avara pobresa del qui no sapiga perdre hores per la societat el portarà a una major misèria perquè la societat no l'ampara, a l'home ordenat que ja es sent feliç mentre sa casa vagi bé—i d'aquests n'hi ha a tot arreu fins en els partits més esquerrans—, sa tasca exclusivista li ocasionarà una vida malhalrada en tots sentits que li pot dar una societat poc justa, l'explotació dels altres, la poca educació i mals sentiments de molts. De bon grat cediríem bona part del que tenen aquests homes per viure una vida més feliç i no han pensat que amb altra conducta, si treballessin per canviar la vida dels altres, la vida social, en rebrien igual profit i prepararien una existència millor per a llurs fills!

Cal perdre quartos si volem cumplir amb nostre deure i que el món vagi millor. Cal que ens privem de moltes coses materials si volem que la civilització progressi entre els homes. Cal que no esperem cap gratitud dels qui vulguem defensar ni cap glòria ni cap fama. Cal que sabem defensar aquests deures dins la llar amb l'esposa, amb els pares i amb tothom, doncs el món és egoista i repren al que vol cumplir amb ses obligacions.

Es hora i és dia per a que els que es senten homes i ciutadans es facin càrrec de nostra crida.

No es tracta d'un partit ni d'una agrupació; es tracta del pervindre de tot un poble i en el que un poble influeix en el món; es tracta també de la marxa del món.

Si JUSTICIA SOCIAL no ha sa tasca, desapareixerà per culpa de poder realitzar, en sos límits, de tots.

C. ROFES

Ja ha sortit

El Quadern de «Shum»
DIBUIXOS I CARICATURES
1925

De venda a la Llibreria Italiana,
Petritxol, 5, Barcelona.

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL

H. G. WELLS

Esquema de l'Història Universal

Fragments i resum

Per C. Rofes

(Continuació)

606 a. de J. C. pobles de l'E. nòmades. caldeus, medes i perses, s'apoderaren de Nínive, la capital dels assiris. L'imperi caldeu fixà de nou la capital a Babilònia fins que Cirus, rei dels perses, se'n possessionà en 539, a. de J. C.—Dos segles després, Alexandre el Gran de Grècia conquereix aquestes terres.

Mentre reis i guerrers lluitaven, els treballadors feien prosperar la terra, bastien cases i ciutats, transportaven articles industrials i agrícoles d'un país a l'altre. L'art es refinava en tots sentits com ho demostren la arquitectura i escultures de la civilització que estudiem. Les robes es fan magnífiques de color i de brodats. I els coneixements del món s'acrecien amb les barreges dels pobles i el comerç a terres llunyanes. A pesar de les guerres la civilització avança. Durant aquests quatre mil anys la civilització creix com un arbre en mig de les tempestes i el

bon temps: canvia la raça dominant, canvia la llengua, però resta essencial el mateix desenvolupament.

Una de les coses més difícils per l'historiador i per l'estudiant és copgar la perspectiva de les durades, del temps, perquè en general aquests llargs intervals semblen més curts.

L'Història primitiva d'Egipte.

Es discuteix encara quina de les dos civilitzacions, sumeriana o egípcia és més antiga; quina pugui haver influït en l'altra o si tenen un precedent comú.

La Història d'Egipte, des de sos començaments fins Alexandre el Magne, que hem anomenat no és gaire diferent de la de Babilònia; però així com aquella antiga Mesopotàmia era teatre de tantes invasions, l'Egipte en fou molt preservat per tenir deserts a l'O., mar al N., desert i mar a l'E. i un poble de negres atrassat al E. Fins prop de la octava centúria abans de J.C. no és dominat per un poble que ve de l'Assia i travessa l'istme de Suez.

L'home neolític d'Egipte deixa de donar senyals 5.000 a. de J. C. quan apareix l'egípcia històrica. El primer poble pastoril en els més llunyanos temps menjava els morts en honor d'ells, tal volta per servir-se algunes virtuts; més tard els enterrà.

L'Història primitiva d'Egipte.

L'argila d'Egipte no era tan compacta com la de la Mesopotàmia i fou impossible als egipcis confeccionar rajoles per l'escriptura. En lloc de les tabletes reixiren a comprar tires d'una planta acuàtica dita papyrus que cusien amb altres. D'aquí ve el nom de paper. Està clar que així com els sumerians burxaven en l'argila per escriure, els egipcis tingueren d'agafar el pinzel per pintar la escriptura llur.

En la llarga història d'Egipte, Alexandre, de molta major duració que l'Alexandre a nostres temps, es poden distingir algunes èpoques característiques.

Una coneguda per "l'antic imperi" que en els reinats de la IV dinastia construï les colossals piràmides de pedra a Gizeh. La gran d'aquestes tres té 4550 peus de alçada i 700 peus de costat. Es calcula que la pedra pesa prop de 5.000.000 de tonalades. Tota aquesta pedra fou transportada pels braços dels homes. Aquests edificis sepulcrales no imaginables bastits en una època en que l'arquitectura estava al començament empobriren el país com ho hagués pogut fer una guerra.

De la 5.ª dinastia a la XV lluiten les capitals entre elles i les multituds que professen diferents religions.

Una invasió de pastors, els "hiksos", s'apoderà d'Egipte i el

someté per una centuria, acabada la qual els egipcis se sublevarien i expolsaren als invasors. La nova dinastia egípcia portà la guerra fins a l'imperi babiloni i ses tropes arribaren a l'Eufrates. Les guerres d'Orient motivaren dos noves invasions d'Egipte pels siris, que prompte foren refusadas. En aquests segles les lletres anaven progressant i l'arquitectura donava nous i més bells monuments (Luksor, engrandiment de Karnak, etc.).

Després de la conquesta d'Egipte pels perses (segle VI a. de J. C.), sols lograren tenir auto govern els egipcis durant 60 anys. Els que se n'apoderaren amb Alexandre el Magne (segle III a. de J. C.), acabat els romà, després els alarbs, turcs i anglesos.

Civilització xinesa

Quan les races blanques desplegaven l'activitat que produí llur història primitiva, altres pobles de raça mongola en el país que avui anomenem la Xina es desenvolupaven igualment; i aquí com allí la vida social comença a organitzar-se vora dels rius on l'aigua permet regar els cultius i apagar la sed de persones i animals. A Egipte era el Nil, a la Mesopotàmia els Tigris i Eufrates; a Xina son el Yang-se-Kiang i el Vang-ho.

En molts indrets del món les excavacions han donat troballes

prehistòriques i arqueològiques. En canvi la Història de la Xina es sols coneguda per documents escrits.

2.000 anys abans de J. C. els pobles de la Xina del Sur s'havien creuat i havien guerregjat amb altres del Sd i del N., de manera que allò de l'isolament de la Xina es molt relatiu. La Xina com l'Egipte com Sumeria, fou primer una sèrie de viles estats caps o reis i fins més tard no s'associen aquestes ciutats i un emperador coordina el governament de totes elles.

Es posseeixen vasos de bronze artísticament esculturals de l'època feudal i anteriors (abans de 15 segles a. de J. C.).

El poble hun-urà-altaic era considerat com el poble perillós en aquest indret de l'Assia i s'assembla la cultura xinesa en les regions del N. i O. Vingué llavors altra època de gran desmembrament: entre els segles VIII i IV es podien contar de 5 a 6 mil petits estats que estaven en guerra perpètua, fins que vingué un nou període d'imperi pacíficador. En aquesta època es construï al N. i O. la gran muralla contra el huns i s'extengué son poder fins al Turkesta occidental i més enllà del Tibet i el comerç amb Pèrsia i el mon occidental els posà en comunicació amb nous pobles.

La cultura primitiva de l'Amè-

rica demostrà també haver tingut relacions amb la del antic continent. S'han trobat en el Perú manots de cordes amb nusos fetes a diverses distàncies que s'han emprat com a escriptura també a la Xina. Però els peruans no sabien res dels xinesos. També a l'Amèrica s'escrigué per mitjà de la pintura sense que tinguessin consciència dels geogrífics egipcis. A Perú es feien ja mapes abans del descobriment pels espanyols ino obstant ignoraven els peruans la civilització mexicana; de la mateixa manera que els mexicans desconeixien les patates que servien de base d'alimentació als del Perú. I és que per transmetre una cultura a altres pobles i mantenir l'intercanvi que faci conservar el record d'on s'ha rebut és necessari un grau de llenguatge i correspondència que en aquests llocs no existia com tampoc existia a Egipte i a Sumèria 5.000 anys abans de J. C. i no es coneixien amb-dós països.

A l'Amèrica pre-colombiana s'han descobert temples de magnificència i arquitectura que s'assemblen als orientals. La última edició anglesa reproduceix l'exterior del temple del Mago a Uxmal, Yucatàn així com una columna amb símbols esculpits que semblen reproduir un calendari trobat a Quirigua, Guatemala.

Llegiu les Edicions de "Justicia Social"

"COMPANY,"

per Màxim Gorki

PREU: 10 cèntims

"Aquest diumte de subatots,"

per H.-G. Wells

PREU: 30 cèntims

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya; Problemes socials relacionats amb la cooperació.

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anyal: 4 ptes.

Redacció i Administració: Barroca, 11 bis. - CIBEL

S'ha posat a la venda

Interessant fullet d'en

Gabriel Aiomar

titolat

La pena de muerte

traduït al castellà. Conté 24 pàgines amb coberta artística de impremta a dues tintes i retrat del seu autor. — Es ven a 20 cèntims cada exemplar. S'ha fet un curt tiratge d'una edició de luxe a 40 cèntims. Les comandes s'han de fer a:

Editorial VERTICE, Viladomat 108, Barcelona.

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la censura governativa

Obrers del camp! Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR PORTAVEU DE LA «UNIÓN DE RASAIRES DE CATALUNYA»

Es publica cada dissabte. 15 Cts.

Redacció i Administració: Carders, 12, 1. BARCELONA

En Modest Palahi

demés de cuidar de la venda i subscripció de JUSTICIA SOCIAL, admet subscripcions i anuncis a «Bella Terra», «La Novel·la Estrangera», «Lluita», «L'Esport Català», «La Terra», «Acció Cooperatista» i «Guia Catalana de Ferreries».

Travessia del Carme, 8, 1. GIRONA

Treballador!

Signes dignes de la teva condició humana.

Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'aveniment d'una societat millor.

Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

Les lletres i les dèries

Santiago Rusiñol

No és pas la primera vegada que fem l'elogi de Santiago Rusiñol i de la seva obra. Avui, però, que es parla d'homenatjar-lo i de dedicar-li una festa popular, creiem que és oportú significar una altra vegada la nostra cordial admiració.

Si Rusiñol hagués escrit una sola obra i aquesta obra fos «L'auca del senyor Esteve», ja hauria conquistat prou títols per passar a la immortalitat. Per aquesta raó, encara que sigui per una sola vegada, hem de coincidir—i tractant-se de qüestions literàries, la coincidència probablement es repetirà—amb Lleó Daudet quan nomena a Rusiñol el «príncep dels catalans».

No direm, però, que l'obra de Rusiñol sigui una obra perfecta ni una obra pura. No sabem fins a quin punt tenim dret a exigir aquestes virtuts als escriptors d'una llengua, com la nostra, desnaturalitzada i malmesa; amb una tradició literària trencada per una època, per uns segles de silenci gairebé absolut, entre dues èpoques vives i brillants. Potser no és en el temps que s'inicia un desvetllament, un desig de retrobar la pròpia personalitat, quan cal cercar l'elegància i la perfecció d'aquesta personalitat. L'interessant és el gest de treure's la son dels ulls i de redreçar-se.

La generació de Rusiñol ja va fer prou desenterrant l'imatge de la llengua i traient-li del damunt la pols dels segles. La nostra generació en la seva tasca de restaurar l'imatge no fa res més que continuar l'obra dels altres. L'obra vital i decisiva dels altres.

I aquesta obra dels altres, dels vells, dels vuitcentistes, no és pas sols una feina d'arqueològic ni d'arxiver ni d'historiador, o sigui una obra de cultura i de voluntat. Tots els coneixements i tot el bon desig d'aquells homes no haurien pogut fer reviuire l'idioma sinó haguessin sigut els literats, uns literats amb una cultura deficient, si voleu, que donaren un alé d'humanitat i de vida a l'imatge de la llengua, i la desvetllaren talment com l'imatge de la princesa dormida de les llegendes.

L'obra d'aquells literats, i especialment els que encara viuen com Santiago Rusiñol i Narcís Oller ens hauria de merèixer tota la nostra admiració. Hauriem de començar quan mirem aquests homes i llegim el que han escrit de no pensar tant en la gramàtica i pensar una mica més en les circumstàncies de lloc i de temps en què vivien. Hauriem de tenir en compte que si aquells homes en lloc d'ésser del segle passat fossin homes d'avui, la seva obra fóra també necessàriament diferent. Diferent i probablement, en substància, superior a la de molts prestigis d'avui.

Hi han en les obres dels literats vells coses que el nostre paladar no tolera, però hi han també altres coses superiors. Hauriem de pensar que fet i fet el menys tolerable era el gust de l'època. Aquell casolanisme que revelava la nostra infància col·lectiva.

L'obra de Santiago Rusiñol és una obra d'aquella època, una mica més airejada però que la dels altres, per la ventada del «modernisme». L'obra de Rusiñol no és perfecta ni pura però és humana; porta la vida dintre. I això és el més important.

MARIUS VIDAL

Notes marginals

—Marius Aguilar i Josep Maria de Sagarra volen fer una festa apoteosi de Santiago Rusiñol, en la qual serà coronat. «El cabell blanc d'En Rusiñol—ha dit En Sagarra—és l'únic que pot dur dignament i sense por al grotesc una corona de llor.»

...Serà un homenatge simpàtic, sense pompes oficials. Serà el veritable homenatge dels seus devots. Trobem que En Santiago Rusiñol s'ho té ben merescut.

...En què consistirà la festa? Encara no se sap. Es parla d'un dia a Sitges, amb un miting i un banquet al Cau Ferrat; d'un llibre en el qual tots els escriptors hi posaran el seu elogi i tots els artistes el seu record.

El gran actor argentí Enric de Rosas—que actua al Teatre Goya—s'ha solidaritzat a l'homenatge. De Rosas és el president de la Societat d'Actors Argentins, i la seva adhesió és l'adhesió de tota l'Argentina. Enrique de Rosas ha manifestat que representará al Goya una obra de Rusiñol, «El bon policia» en la traducció espanyola de Gregorio Martínez Sierra.

Mentres tant, un nombrós grup d'intel·lectuals de l'Ateneu Barcelonès i del Cercle Artístic li han ofert un sopar, i el Ronea anuncia una «setmana Rusiñol», durant la qual es representaran exclusivament obres seves.

...—Ha mort el gran compositor Juli Garreta. Catalunya ha perdut dones, el músic més gran, tal vegada, que tenia.

...—La «Il·lustració Catalana» ha publicat un volum de «Poesies» de Stecchetti, traduïdes per Lluís Via.

—Darrerament, han estat hostes de Barcelona el gran i valentísim dramaturg alemany, que ell mateix diu que és el millor del món, Karl Steinhilber; el dibuixant americà, que tant d'èxit ha aconseguit a Galícia, a Madrid i Barcelona, Barradas; i el novel·lista francès Henri Bordeaux. Aquest darrer, que encara roman entre nosaltres, dona una sèrie de interessants conferències a la Sala Mozart.

Per a ajudar a "Justicia Social"

S. C., 2 ptes.; I. A., 5; J. C., 25; M. E., 5; M. C., 2; J. A., 5; C. P., 2; M. R., 10; J. P. E., 2. Total, 58 ptes.

Tota la correspondència de Redacció adreueu-la a l'Apartat de Correus 757.

Per ajudar la família del company "Roc Guinart,"

M. E., 2 ptes.; A. M., 2; J. F., 2; R. B., 1; F. V., 1; R. C., 1. Total, 10 ptes.

De Xile estant

Els assalariats o siguin els obrers i empleats particulars de Xile, afiliats a la Federació Obrera de Chile uns, i a La Unión de Empleados de Chile altres, han obtingut un bell triomf front als polítics i oligarques en les passades eleccions de President de la República de Xile. Car que En Figueroa Darrani, «candidat dels partits i bàndols polítics units», hagi tret 177.097 vots i el doctor Josep S. Salas «candidat» dels assalariats, 75.757, sempre és un triomf inesperat, inversemblant i esperançador, puix fins deu dies abans del 24 d'octubre, que foren les eleccions, no es llençà la «candidatura» de l'exministre del Treball, Higiene i Previsió Social, doctor Salas. I el govern, els diaris i la policia, feren la més crudel guerra a la «candidatura» i a llurs partidaris. Silenci de la premsa, «chanchullos» del govern, amenaces als obrers, compra de vots, coaccions, panflets calumniosos, tot ho emprà el capitalisme per a derrotar als elements productors, sans i nets, que són: obrers empleats, professors i intel·lectuals a la faïso de la «Unió Socialista de Catalunya», que s'han proposat millorar el viure del poble i aconseguir una plena Justícia Social i humana, marxant sempre cara el progrés dels pobles.

En el manifest del doctor Salas, s'hi troba tot ço que als darrers mesos ha estat desterrat pels oligarques, que ho veuen un perill per a llur «tranquila i honesta» existència: aprovació del programa educatiu de l'«Associació de Professors de Xile», una de quines bondats és suprimir les preparatòries en els «Liceos»—mena d'Instituts de 2.ª ensenyança — per què els fills de burgès tinguin d'anar a escola amb els fills dels proletaris, per aprendre de lletra i coneixements primaris. També consultarà la creació d'escoles del Treball i Universitats Populars.

Incloïa al programa la descentralització administrativa i econòmica; l'edificació de cases per a obrers a tot el llarg del país; protecció a la mare obrera i als infants; establiment de «Zonas secas» i paulatina transformació de l'indústria vinícola; lluita contra tots els factors que causen l'esfondrament de les forces físiques i morals de Xile; protecció a l'agricultura i indústria nacional sota una política econòmica ben portada; obres de caràcter econòmics, carreteres, canals de regadiu; aixamplar l'acció dels tribunals arbitrials i amb tot un esperit d'ample justícia social i igualtat de classes.

Som anat a l'arribada del «candidat» del poble a Valparaíso dos dies abans de l'elecció, i era una rebuda triomfal i sincera. Homes dones i nois; obrers espellifats, escriptors, metges, advocats, tots barrejats, s'aplegaren amb entusiasme a l'entorn del capdill, qui encarnava llurs ideals de millorament i justícia.

Com a protesta de les coaccions i demés parcialitats a bé del «candidat» Figueroa, els grups obrers feren una vaga general completa a Santiago, que durà quaranta vuit hores, i parcial a Valparaíso, Concepción i les regions del salnitre.

Ja tenim els treballadors i classe mitjana units; pot dir-se que el socialisme xilè marxant ben compacte, preparat a l'ofensiva i defensiva alhora, i actuant conscientment i civil! Com s'és fet el miracle aquí, on era una olla de cols el camp proletari, i uns ensopits aïllats uns dels altres, els empleats?

«La Unión de Empleados de

Chile», per un cantó i el record de la «massacrée» comunista mandada pel govern al general De la Guarda, pel juny passat, a les pampes salnitres, han esperonat als assalariats a unir-se, amb un sol pensament i voluntat.

De l'any 1918, data l'idea dels empleats federar-se front les injustícies socials, mes fins al 1924, que'l govern i parlament prometeren donar-los una llei de protecció, havia estat un moviment lent i ensopit. Però els mesos passaren i la llei no venia... La resolució del 5 de setembre remogué molts dels assumptes pendents i, ú d'ells, la llei de protecció als empleats particulars, fou aprovada el 8 del mateix mes, cosa que s'endugué les simpaties de tots i «La Unión de Empleados» de Valparaíso, oferí una vetllada d'homenatge a l'Exèrcit i Marina, en el gran teatre Victòria. Però als pocs dies una dolorosa sorpresa començava als empleats: per un decret llei es manava suspendre els efectes de la d'empleats, fins al 30 d'abril, mentre una comissió especial l'estudiava.

Què passava? Doncs, que els dirigents del capitalisme xilè havien posat en joc totes les influències llurs per tal de suspendre la vigència de l'esmentada llei i modificar-la a llur albir fer telegrams i modificacions de l'Encarregat de Negocis Anglès a Xile, En Constantí Graham, a la Cambra Anglesa de Comerç de Valparaíso, del gerent de l'Associació Salnitreira, En Josep Alfred Santander, al president de la mateixa En Jordi H. Jones, i l'Almirall Francis Neff, ministre del Directori Militar.

Tot això dugué una forta agitació als empleats de tot Xile, unint-se per a deixar oir llur enèrgica protesta a la Junta Directiva Militar, qui d'aital faïso traïa ço promès a n'el manifest del 5 de setembre.

L'indignació dels empleats front la postergació de la llei fou aprofitada pels de la «Federación de Empleados» de Santiago per a cridar a una convenció a tots els de la República. I en mig d'altres coses, tractaren de l'unificació total dels empleats particulars i públics de tot el país, decidint celebrar un congrés a Valparaíso, per acabar-ho de resoldre.

Eix congrés fou presidit pel company Francesc Hinojosa, delegat dels empleats d'Antofagasta, home que havia lluitat arduament llars anys a les pampes salnitres, per millorar als obrers i empleats d'allà.

Hinojosa anuncià la formació de tres grups com a bastida de l'edifici social que aixecaren, i eren: de la situació social, de la econòmica i de la electoral dels empleats xilens.

Un cop constituïda «La Unión de Empleados de Chile», amb seu a Valparaíso, començà la lluita sens treva dels capitalistes amb els assalariats. Sense motiu justificat eren trets de les oficines comercials mants pares de família, amb l'esperança de fer-los rendir per fam i desbaratar la formació d'una institució que els privaria de continuar les vexacions i atropells de sempre amb els assalariats a llurs ordres.

D'un cap a l'altre de Xile, se oïen clams d'angoixa, clams de que el govern no feia cap cas, i la fam minava les llars de molts empleats, trets de llurs ocupacions sens que ningú més que les mateixes associacions llurs, els auxiliessin. Mentrestant s'havia nomenat la Comissió que revisaria la llei, introduint-hi les mo-

dificacions que als capitalistes convenien.

Però, la Junta executiva de «La Unión de Empleados» cercà quelcom que obstaculitzés l'idea capitalista, anant els companys Hinojosa i Horturia a Santiago per a aconseguir-ho.

Aprés de molts treballs, el govern donà un decret llei que reconeixia «La Unión de Empleados» i feia retret de llur nom en el text de la llei; eliminava la justícia ordinària dels conflictes entre empleats i patrons; formava els tribunals de conciliació i arbitratge per que resolguessin amb «única instància» els esmentats conflictes; donava l'exclusivitat a «La Unión» per a representar als empleats de tot Xile, quant es determinés en la llei; que els empleats membres del tribunal d'arbitratge i conciliació havia d'ésser nomenat pel Consell Administratiu de «La Unión de Empleados».

També aconseguiren incloure a la llei de empleats als de les feines agrícoles.

Però dels beneficis de la llei encara no se'n poden aprofitar del tot avui, puix els reglaments manquen encara, i això serveix de pretext als patrons per abusar i contravenir les disposicions de l'esmentada llei.

Mica a mica, però, els assalariats s'obren camí vers un franc i pur socialisme que els conduirà al millorament de vida i a una justícia social que si plau per força els hauran de fer.

Nosaltres, que hem treballat amb entusiasme per l'èxit electoral dels assalariats, que és el començ d'una lluita contra l'aristocràcia absorbent i opressora, en sentim plena joia de tot ço succeït fins avui.

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA

2.ª època

CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Viladomat, 108 (Impremta). - BARCELONA

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Províncies:

Trimestre, 2'50 ptes. - Mig any, 4'50 ptes. Un any, 8 ptes.

Estranger:

Mig any, 5'75 ptes. Un any, 10'50 ptes.

Imp. Isidre Duch. - Viladomat, 108